

Jubileusz 90 - lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Otwocku – Jabłonna

Każdy jubileusz – piękna tradycja strażackiego życia – skłania do refleksji nad czasem minionym. Początki ruchu strażackiego sięgają trudnych losów naszego kraju, gdy myśla przewodnią było marzenie o Wolnej, Niepodległej Polsce, Ojczyźnie łączącej Nas w solidarnej wspólnocie.

Straż Pożarna przez pokolenia stała się przykładem działania ponad podziałami. Gromadziła ludzi szczególnie aktywnych i wrażliwych na sprawy innych. Łączył i łączy nas sztandar, mundur i gotowość do służenia ludziom i Ojczyźnie. Jesteśmy silni umiejętnością łączenia doświadczenia starszych z niecierpliwością młodzieży, silni poprzez współdziałanie z innymi. Straż Pożarna to poczucie bezpieczeństwa, twórcze współdziałanie, radość działania, przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Dziś, gdy Ochotnicza Straż Pożarna w Otwocku-Jabłonna obchodzi jubileusz 90-lecia, wspomnijmy czas miniony, początki jej formowania oraz działalność zapisaną na kartach historii.

Początki wsi Jabłonna

W Archiwum Akt Dawnych w Warszawie pierwsza wzmianka o istnieniu wsi Jabłonna datowana jest na rok 1733.

W 1777 r. biskup poznański nałożył na wieś Jabłonna oraz sąsiednie miejscowości m.in. Mładz i Gliniankę daninę na rzecz kościołów w Gliniance i Karczewie.

Do roku 1820 Jabłonna należała administracyjnie do Siennicy.

Drugiego grudnia 1820 roku na mocy dekretu komisarza przejął ten teren powiat miński.

W 1821 roku wieś była własnością Antoniego Karczewskiego, który w tymże roku ofiarował część gruntów Jabłonna Zakonowi Karmelitów Bosych w Warszawie.

W późniejszym okresie tereny tej miejscowości stanowiły własność dziedzica Żarynia, który w latach 1909 – 1914 rozsprzedał posiadane ziemie chłopom Jabłonna.

Początki Ochotniczej Straży Pożarnej w Jabłonna

W kwietniu 1927 roku na zebraniu mieszkańców wsi Jabłonna dyskutowano na jaki cel przeznaczyć pewną sumę pieniędzy uzyskaną za wydzierżawienie terenów wsi Jabłonna dla Koła Myśliwskiego. Zaproponowano wówczas wykonanie melioracji oraz budowę mostków, a także zorganizowanie Ochotniczej Straży Pożarnej. Ostatnia propozycja została przyjęta przez zebranie mieszkańców i przystąpiono do utworzenia jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej we wsi Jabłonna.

W grupie mieszkańców organizujących jednostkę byli inicjatorzy: Jan Kopka, Jan Niemczyk, Kazimierz Mąkowski, Piotr Kopka, a także grupa młodszych wiekiem osób chętnych do prac na rzecz wsi m.in.: Aleksander Kamiński, Stanisław Woźniak, Stanisław Auguściński, bracia Władysław, Piotr i Feliks Mucha, Władysław Sokolik s. Michała, Zygmunt Woźniak i Wacław Lech.

Pierwszym naczelnikiem w jednostce został miejscowy nauczyciel Aleksander Kamiński, zaś gospodarzem (kwatermistrzem) rolnik Jan Kopka. Wszyscy założyciele OSP Jabłonna wchodzi w skład pierwszego zarządu.

Po ukonstytuowaniu się zarządu jednostki OSP przystąpiono do pozyskania i gromadzenia sprzętu przeciwpożarowego. Zakupiono 1 beczkowóz konny, 1 składaną drabinę typu Szczerbowskiego. W 1929 roku bracia Władysław, Piotr i Feliks Mucha samodzielnie wykonują z własnego materiału kolejną drabinę Szczerbowskiego i przekazują ją nieodpłatnie dla OSP Jabłonna.

W kolejnych latach do grona strażaków wstępują nowi członkowie, którzy aktywnie uczestniczą w pozyskiwaniu funduszy i gromadzeniu sprzętu dla miejscowej OSP. Jednym z nich był druh Zygmunt Woźniak, późniejszy ojciec zakonny i wieloletni aktywny członek OSP w Niepokalanowie.

Widząc ogromne zaangażowanie druhów OSP w działalność przeciwpożarową Rada Gminy w Wiązownie, do której administracyjnie należała wówczas wieś Jabłonna, przekazuje nową ręczną pompę ssąco-tłoczącą. Z powodu braku własnej remizy strażackiej jeden z założycieli OSP druh Jan Kopka udostępnia własną szopę na przechowanie sprzętu przeciwpożarowego. Jednocześnie w tym czasie zaczęto gromadzić materiały budowlane z myślą o budowie remizy.

W 1931 roku następują wybory zarządu OSP Jabłonna. Prezesem został wybrany druh Jan Kopka, naczelnikiem - druh Władysław Sokolik, wiceprezesem druh Kazimierz

Makowski, Skarbnikiem zaś – druh Stanisław Woźniak. Wybrano także skład Komisji rewizyjnej – byli to druhowie Zygmunt Woźniak i Józef Bąk.

W 1931 roku w jednostkę tworzyło 27 strażaków, których systematycznie zaczęto szkolić. Pierwszy udział w zawodach gminnych oraz pierwsza nagroda zmotywowała członków OSP do dalszej aktywności i rozwoju. I oto w czasie, gdy działalność OSP Jabłonna nabiera rozpędu, dochodzi do pierwszego niepowodzenia, a mianowicie złośliwego podpalenia pomieszczenia, gdzie znajdował się sprzęt przeciwpożarowy. Odpowiedzią społeczności Jabłonnej oraz druhów strażaków na ten haniebny czyn było uzupełnienie brakującego sprzętu i przystąpienie do budowy remizy, zakończonej już w 1933 roku.

W tym samym roku w zawodach gminnych w Wiązownie jednostka OSP za doskonały występ uzyskuje nagrodę w postaci sprzętu przeciwpożarowego.

W 1935 roku naczelnikiem OSP został druh Wacław Lech, a przy straży zorganizowano teatrzyk amatorski, który działał do wybuchu II wojny światowej. Tworzył on w tamtym czasie załączek kultury na wsi.

W tym samym czasie udział jednostki z Jabłonnej w zawodach o nagrodę PZU zaowocował nowym beczkowozem konnym.

W 1938 roku odbyły się wybory nowego zarządu. Naczelnikiem został druh Józef Sieklicki, który pełnił tę funkcję do 1943 roku.

Okres II wojny światowej

W 1939 roku kilku druhów z OSP Jabłonna zostaje powołanych na ćwiczenia wojskowe.

W wyniku działań wojennych i bombardowania część Jabłonnej została spalona. Wsi bronił kilkusobowy oddział Wojska Polskiego. Jeden żołnierz WP został śmiertelnie ranny, jeden Niemiec zabity przez wyborowego strzelca Wojska Polskiego. W dniu 13 września 1939 roku wojska niemieckie wkroczyły do spalonej wioski. Nastąpił okres okupacji niemieckiej, zaś działalność OSP Jabłonna została zawieszona zarządzeniem władz niemieckich. Gdy 2 lata później – w 1941 roku – doszło do pożaru koszar niemieckich, z uwagi na bliskość zabudowań miejscowej ludności strażacy załadowali na wozy konne sprzęt i przystąpili do gaszenia pożaru. W oczach dowództwa niemieckiego zdobyli wysoką ocenę sprawności przeciwpożarowej, a w następstwie zezwolenie na oficjalną, dalszą działalność. Ponadto Niemcy dodatkowo przeszkolili sekcyjnych oraz zezwolili na całodobowe dyżury.

Ta korzystna sytuacja panująca w 1941 roku w OSP została natychmiast wykorzystana przez strażaków. Pod przykrywką działalności przeciwpożarowej zorganizowany zostaje oddział Armii Krajowej. Podczas całodobowych dyżurów kilku strażaków, m.in. druh Józef Sieklicki i Władysław Kopka, przeszło szkolenie bojowe w okolicznych lasach oraz szkolenie sanitarne. Następnie swoją wiedzę z zakresu posługiwania się bronią i szkolenia sanitarnego przekazywali pozostałym druhom.

Niemcy wyczuwając działalność przeciw okupantowi w 1943 roku aresztują naczelnika OSP Jabłonna Józefa Sieklickiego. Został on osadzony na Zamku w Lublinie. Naczelnikiem został druh Feliks Cała.

W lipcu 1944 roku do Jabłonna wkroczyli Rosjanie, a z 29 strażaków 24 druhowów znalazło się w I lub II Armii Wojska Polskiego. Trzynastu z I Armii WP brała udział w wyzwaniu Warszawy, Bydgoszczy oraz walczyła o Wał Pomorski. Druhowie z II Armii WP przetrzymali ostatnią hitlerowską nawałę pod Budziszynem

Okres powojenny

Reaktywowanie działalności OSP Jabłonna nastąpiło w 1947 roku. Wówczas odbudowano remizę, zakupiono nowy sprzęt, zorganizowano klub sportowy. Młodzież bardzo licznie wstąpiła w szeregi OSP. Działalność tę oraz dalszy rozwój OSP zahamował wielki pożar wsi spowodowany przez dzieci, mający miejsce w 1954 roku. Spłonęło wówczas 13 gospodarstw. Spłonęły także wszystkie dokumenty dotyczące działalności jednostki straży pożarnej. Pożar wsi był ogromny, ale i w tym przypadku dalszym zniszczeniom i stratom zapobiegła sprawna akcja gaśnicza druhowów OSP Jabłonna.

W 1957 roku, gdy sytuacja OSP Jabłonna była stabilna i unormowana, zorganizowano w Jabłonie powiatowe zawody strażackie. Stanowiły one część obchodów jubileuszu 30 – lecia tej jednostki. Pierwsze miejsce zajęła OSP Jabłonna.

OSP Jabłonna w mieście Otwock

W 1958 roku wieś Jabłonna zostaje administracyjnie włączona do miasta Otwocka, stając się jedną z dzielnic.

W latach 1961-1967 nastąpił regres w działalności OSP Jabłonna.

Dzięki energii i zapałowi Komendanta Miejskiej Zawodowej Straży Pożarnej kpt. Kazimierza Żelazko, który w 1967 roku przekonał mieszkańców Jabłonna do wizji rozwoju OSP Jabłonna, nastąpiło wznowienie i ożywienie działalności jednostki.

W 1968 roku powołano nowy zarząd równoznaczny z komitetem budowy nowej remizy. Stara strażnica bowiem nie spełniała wymogów do właściwej działalności OSP. W Komitecie budowy strażnicy znaleźli się druhowie: Leon Przystawko, Wiesław Sokolik, Władysław Kopka, Edmund Kałowski, Czesław Bąk, Józef Stańczak, Stanisław Sitek, Tadeusz Auguściński, Feliks Mucha, Konstanty Gołąb, a także kilku młodszych druhów.

W tym samym roku Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Otwocku przekazało grunt pod budowę strażnicy pod obecnym adresem. Jednocześnie wsparło jednostkę kwotą 300 tysięcy złotych przeznaczoną na budowę strażnicy.

Budowa siedziby OSP Jabłonna ruszyła pełną parą w 1969 roku. W początkowym okresie zapał druhów strażaków przy budowie strażnicy wspierany był także zaangażowaniem lokalnej społeczności. W rok wybudowano strażnicę do wysokości dachu. W 1970 roku przy budowie pracowali już tylko druhowie strażacy – pracę wykonywali tylko w dni świąteczne, wolne od pracy oraz bezpłatnie. W trudnych momentach wspierani byli przez zawodowych strażaków z otwockiej jednostki Miejskiej Straży Pożarnej.

Otwarcie nowej remizy nastąpiło 19 maja 1974 roku i było wydarzeniem na skalę krajową. W nagrodę za trud i wysiłek włożony w budowę przez druhów jednostka w Jabłonie otrzymała od Zarządu Wojewódzkiego w Warszawie 10 mundurów oraz telewizor kolorowej emisji, zaś Polska Kronika Filmowa przekazała samochód pożarniczy STAR.

Jednocześnie wraz z otwarciem nowej strażnicy OSP Jabłonna otrzymała sztandar ufundowany przez społeczeństwo.

W okresie następującym po 1974 roku OSP Jabłonna była wielokrotnie nagradzana za pracę społeczną na rzecz miasta Otwocka. Wielokrotnie także druhowie z Jabłony stanowili poczet sztandarowy Zarządu Wojewódzkiego OSP. W 1978 roku OSP Jabłonna była współorganizatorem Zlotu Młodzieży Pożarniczej.

Lata 90- te XX wieku

W roku 1994 OSP Jabłonna nawiązała współpracę ze strażakami z bliźniaczego miasta Lennestadt. Inicjatorami spotkań i wymiany doświadczeń byli Wiceprezydent Miasta Otwocka Jan Wilczek, Komendant jednostek Straży Pożarnych w Lennestadt druh Schulte oraz z ramienia OSP Jabłonna druhowie Czesław Bąk i Edmund Kałowski.

Owocem tej współpracy był podarowany przez Prezydenta miasta Lennestadt Franza Josefa Kaufmana w 1995 roku samochód pożarniczy marki Mercedes. Jak na polskie warunki

panujące w tamtym czasie samochód wyposażony był nowocześnie – posiadał autopompę, działko, nożyce techniczne, linię szybkiego natarcia, a także napęd terenowy. Pomimo początkowych trudności z Głównym Urzędem Cei samochód zarejestrowano i zaczęto eksploatować operacyjnie. Ale na kartach historii w 1995 roku zapisał się pożar, podczas którego spłonęło ponad 14 hektarów lasu, a sprawny, gotowy do akcji ratowniczej samochód pożarniczy, подарowany w dobrej wierze przez druhów z Lennestadt, stał w garażu strażnicy w Jabłonce, spokojnie dźwigając plomby celników. Po interwencji wielu osób m.in. Dyrektora Zarządu Głównego Ochotniczych Straży Pożarnych dr Józefa Groby oraz Prezydenta Miasta Otwocka Andrzeja Zygulę ostatecznie sprawę załatwiono i Mercedes do roku 2016 był eksploatowany.

W 1995 roku OSP Otwock-Jabłonna została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Lata następne to okres rozwoju działalności jednostki, doposażania w sprzęt ratowniczo-gaśniczy, szkoleń druhów strażaków. Jest to okres dobrze układającej się współpracy z Urzędem Miasta Otwocka, z Komendą Powiatową PSP i innymi partnerami. Jest to także czas nowych wyzwań dla jednostek – poza ratownictwem pożarniczym, także medyczne, techniczne, przeciwpowodziowe, udział w akcjach poszukiwawczych i innych zdarzeniach.

Lata następujące po roku 2000 to także okres wielu prac remontowych strażnicy: termomodernizacja budynku, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, instalacji elektrycznej, prace remontowe wewnątrz budynku – garaży, szatni, świetlicy, łazienek. Wreszcie rozbudowa strażnicy zakończona w roku 2016.

Wykaz druhów, którzy w historii jednostki sprawowali funkcję prezesów

(we wcześniejszej nomenklaturze były to funkcje naczelników oraz komendantów OSP

Jabłonna), począwszy od roku 1927 :

- 1/ Aleksander Kamiński,
- 2/ Jan Kopka,
- 3/ Wacław Lech,
- 4/ Józef Sieklicki,
- 5/ Feliks Cała
- 6/ Mieczysław Bąk
- 7/ Leon Przystawko,
- 8/ Józef Stańczak,
- 9/ Władysław Kopka,

- 10/ Wiesław Gawza,
- 11/ Zdzisław Jeziórski,
- 12/ Józef Kopka – obecnie.

Wykaz samochodów pożarniczych od roku 1974

- 1/ Star – przekazany przez Polską Kronikę Filmową w 1974 roku,
- 2/ Żuk – przekazany z jednostki zawodowej PSP w Otwocku,
- 3/ Star - przekazany z jednostki zawodowej PSP w Otwocku,
- 4/ Jelcz - przekazany z jednostki zawodowej PSP W Otwocku,
- 5/ Jelcz – odkupiony z Instytutu Badań Jądrowych w Świerku przy współudziale w finansowaniu Miasta Otwock,
- 6/ Mercedes –przekazany darowizną z bliźniaczego miasta Lennestadt,
- 7/ Man – obecnie eksploatowany operacyjnie
- 8/ Iveco – zakupiony w 2016 Roku, obecnie eksploatowany operacyjnie.

Opracowanie: Ewa Szymańska

- na podstawie Księgi Honorowej OSP Jabłonna
- przekazów ustnych druha Edmunda Kałowskiego – strażaka ochotnika, uczestnika ponad 1400 akcji operacyjnych, założyciela Komitetu Budowy Strażnicy, wieloletniego członka Zarządu OSP Jabłonna, Członka Zarządu Stołecznego Związku OSP 2 kadencji, Odznaczonego Srebrnym Krzyżem Zasługi Związku OSP.

Ryszard Auguściński ur. 1939 r. – strażak ochotnik od 1957 roku – 60 lat w OSP

Działalność:

Wyjazdy do pożarów, czynny udział przy budowie i rozbudowie strażnicy, udział w uroczystościach miejskich i kościelnych.

Odznaczenia:

Wysługa lat – 55 lat,

Honorowy Medal im. Bolesława Chomicza

Pełnione funkcje:

Gospodarz, skarbnik, Zastępca Prezesa,

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, a obecnie jej członek

Tradycja rodzinna:

Ojciec Stanisław Auguściński był w Komitecie Założycielskim OSP Jabłonna,

Syn – Piotr Auguściński – ochotnik i zawodowy strażak,

Wnuczka – Monika Auguścińska – członek OSP Jabłonna

W ramach współpracy ze strażakami z Lennestadt trzykrotnie odwiedził bliźniacze miasto i dwukrotnie gościł w swoim domu druhów z Niemiec.

Leon Przystawko – wieloletni Komendant OSP Jabłonna w latach 50-tych

Jeden z druhów tworzących komitet budowy strażnicy– aktywny strażak ochotnik, pracował także przy budowie strażnicy, reaktywował w roku 1968 działanie OSP.

Edmund Kałowski - Jeden z druhów tworzących komitet budowy strażnicy– aktywny strażak ochotnik, pracował także przy budowie i rozbudowie strażnicy, wieloletni konserwator w OSP Jabłonna.

Ryszard Nowak – Strażak Ochotnik Od 1973 Roku

1973 – 1981 – Członek Zarządu OSp

1981-1993 – Skarbnik

1993-2016 – Gospodarz

2016 – Przewodniczący Komisji Rewizyjnej W Zarządzie Miejskim

2012 – 2016 - Członek Zarządu Powiatowego

Udział w akcjach ratowniczych, w akcji przeciwpowodziowej, pocztach sztandarowych.

Odznaczony złotym medalem za zasługi dla pożarnictwa i złotym znakiem Związku OSP.